

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . 1 kor. Egy hóra. . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felelős szerkesztő:
Ifj. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Pósa Lajosról.

Pósa Lajos ma délután érkezik az ősi magyar városba. Van-e még virág a kis kertekben és lomb a nagyerdőn? Kis fiaim, kis lányaim szaksítatok le, hozzátok el neki! Pósa a virágot és a szivből virágzó szeretetet megérdemli mindnyájunktól. Nemcsak mert nagy költő, de mert hűséges, becsületes, föld és népszerű jó magyar is. Dalocskáival, melyeket a gyermekajkak százezrei gügyögnek, a magyar szó édeszengésére, a virágos magyar földiránt való nagy szerelemre, büszkeségre, hogy a magyarsághoz tartozunk: tanítja varázslatos, igéző erővel a fiúcskákat, a lánykákat, kiknek Pósa a magyar gyermekköltészet legszebbjeit alkotta. Hát azok a Bontond-bárdjaként zugó hazafias költeményei, a melyekkel az idegenek ellen harczra is képes volna vezérelni a férfiakat! Vagy azok a sok száznapi népdalok, melyekben szerelem, hazafias ábrándok, a magyarnép lelkének legszebb érzelmei foglaltatnak! . . . Kis fiaim, kis lányaim, Pósa bácsinak hozzátok el születek kis kertjének kései virágait és a szeretetet, mely az őszinte szivekből fakad.

Ennek a városnak a jellegét ősidőktől a református lakosság szokásai alkotják. Nem felekezetieskedésből írom ide, de mert a családhoz tartozóknak jól esik a család tagok kiválóságáról hallani: Pósa is vastag nyaku kálvinista. Bizonyosan megtekintti a nagyerdőt is, melyről nagy költő társa, a mi Szabolcskánk oly remek dalokban emlékezett meg.

A Szabolcska által megénekelte nagyerdei bugó vadgalambokkal versenyre kelnek majd a kaczagó piros, ártatlan gyermekajkak ezrei, melyek meg Pósat ihletik. Melyik is szebb, melyik is a kedvesebb? . . . Vadgalambok bugjatok! Kis fiaim, kis lányaim kaczagjatok; mert megérkezett a mester.

Restelném, ha a Pósa két előadását még különösen is ajánlani kellene,

Pósat hallani és látni kell, ekkor tudjátok meg igazán, hogy a magyarságnak mi je Ö . . . A Dankó szobrára adja, a siketnémáknak adja ezen jótékony két előadásának a jövedelmét. Ne maradjon egy hely sem üresen a színházban; mert Pósa a virágot és szivünk szeretetét legjobban megérdemli. Szive vágyait, melyek idevezérelték őt, a mi nagy szeretetünk virágaitól borítva vigye majd magával.

Adjon Isten jó napot Pósa Lajos! Isten hozott kedves Pósané. Vigadjatok jól az öreg magyar városban.

Nagy Magyarország.

3. Művészetek.

b.) Irodalom és képzőművészet.

Az irodalmi termékek vagy didaktikai vagy szép irodalmi természetűek, amazok többé kevésbé megfelelnek céljuknak sokszor ugyan a magyarság rovására, emezekben egy szjáságos irány fejlődött ki úgy a prózában, mint a versekben. Nevezetesen essentiálisan tömören van tárgyalva az esemény, szinte novellárisan, hogy a napi lapok keretébe beilleszkezhessék s legfeljebb 5-6 folytatásban. Ez onnan van, hogy a napi lapok napi szükségleteinket képezik s könnyebben beszerezhetők, a figyelmünket nem kerülhetik ki, akarva nem akarva belekezdünk s látva hogy az események elég gyorsan fejlődnek érdeklődünk iránta s elolvassuk. Elmúlt már az az idő, midőn egy egy viskó leírása lapokra terjedt s még a földrajzi fekvése is adva volt. Sokkal divatosabbak azok az írások, a kik apróbb elbeszéléseket adnak az olvasóknak, mint a kik kötettszámba írják. Sokkal könnyebb egy kanálnyi vízben bevenni az orvosságot, mint egy liter vízben.

A képző művészetek terén öröndetes fejlődés mutatkozik, művészeink nagy száma mellett az általuk alkotott művek művészi kivitelűek és értékesek. A festészet terén a festék felrakása a divat, holott a régi festményeken sima festés mellett az árnyékolás adta ki a domborulatot vagy mélyedést, úgy látszik így practicusabb, kiállításokon nagy száma a félmunka, a tanulmányfő vagy tanulmánykép, a mi az összhangot rontja. Néhány festőművésznünk élükön a nagy Munkácsival, világhírűvé tette festészetünket.

Máskép áll a dolog a szobrászat terén, a főváros szobrai, kivéve a király által honorált 10 szobrot, csak szégyene az országnak, bizony ezek újra önteni valók. Legnagyobb szobrászaink Izsó, Huszár, Zala, Fadrusz igazán megmutatták, mire képes a ma-

gyar elme, magyar géniusz. Hej! de még mindig messze vagyunk az olasz, német szobrászattól.

Az építészetben néhány magyar stíli alkotáson kívül semmitem hirdeti a magyar szellem hódítását. Pedig ha megnézzük a budapesti Iparművészeti palotát, első látásra, annélkül, hogy tudnánk, mi adja a karakteristikáját, meghódítja lelkünket s érezzük, hogy ez magyar stíli, magyar műremek.

Kossuth Ferencz üzenete.

A függetlenségi párt ellen marakodó 67-es sajtó a szatmári Kossuth-ünnepélyt is felhasználja arra, hogy szokása szerint üssön egyet a párton és Kossuth Ferenczen. No nem baj! Daczára ezeknek az ebugatásoknak a „káraván halad“. Sőt tegnap Szatmáron tovább haladt, semmint ezek az urak sejtették. Mert Kossuth Ferencz, a tiszteletere rendezett bankett végén, Hentaller Lajos néhány megjegyzésére felelve kiegecsitette Oroshazán mo dott beszédét, mely miatt azonnal támadásoknak volt kitéve a 67 es ellenzék részéről.

Budapestről jelentik: a Hentaller Lajos újságjának a „Magyar Estilapnak“ legújabb számából ezeket olvassuk:

Kossuth Ferencz egész határozottan kijelentette, hogy nem helyesli, miként a függetlenségi párt egyes tagjai a lefolyt küzdelemben letértek a függetlenségi párt eredeti programjáról s a 67-es alap védelmére keltek. Ez a lehető legnagyobb baj lenne, ha a párt e politikát folytatná. Ezt ő nem fogja megengedni. A 67-es alap a lefolyt 37 év alatt csődöt mondott. Ezt a legjobban bizonyítja az, hogy nyolcz év óta nem lehet a kiegyezést megkötni. Nekünk tehát nem szabad a 67-es alapot védeni és támogatni, hanem engednünk kell, hogy az magától törjön részeire. A függetlenségi párt csak így érheti el azt a nagy célt, melyet maga elé tűzött s amelynek nemcsak Kossuth Lajos szentelte egész hosszú életét, hanem amelynek kiépítésére ő, Kossuth Ferencz is vállalkozott. Ezt csak egységes párttal lehet elérni s hiszi, hogy akik vele mennek és oldala mellett küzdenek, helyeselni is fogják az ő eszméit. A jelen voltak frenetikus tapsai közt végezte Kossuth beszédét.

Minden versenyt kizár

a Gerő áruhza. A legelegánsabb térfi- és fiu ruhát csak ott lehet legolcsóbban vásárolni. DEBRECZEN, piacz-utca 47., a Dréher sörcsarnok kapuja mellett, (az „Emke“ kávéházzal szembe.)

Vármegyénk és közelvidéke.

Szarvasmarha kiállítás Kabán.

A hajdumegyei gazdasági egyesület szeptember 25-én szarvasmarha kiállítást rendezett Kabán, mely alkalommal tisztán magyarfajú állatok tenyésztői részesültek jutalomban. Megjelentek a kiállításra Bartha István állattenyésztési felügyelő, dr. Czeglédi Mihály tiszti főügyész, Nábráczky István főszolgabíró, Dávidházy Sándor vármegyei aljegyző és a megyei községekből a földbirtokosok és kiállítók. A kedvezőtlen viszonyok dacára is elég nagy számú és szép jószágokat vezettek elő a kiállítók. A bíráló bizottság a következő tenyésztők állatait ítélte jutalomra érdemesnek: I. csoport: Katona Sándor Kaba 60 kor., Jakab Mór Kis-Kaba 40 kor., Nagy Imre Földes 30 kor., Nagy Lajos Földes 20 kor., Horváth Gábor, Csordas Sándor, Bene Zsigmond Földes 10—10 korona, Kiss Gergely Hadház 10 korona. II. csoport: Szabó Márton Földes 60 kor., Menyhárt Gáspár 40 kor., Batiz Simon 30 kor., Benke József 20 kor., Szilágyi Mihály 10 kor. kabai lakosok. III. csoport: Varga János 60 kor., Pérsi Imre Földes 40 kor., Csukás Lajos Kaba 30 korona.

Az állandó választmány ülése.

Hajdúvármegye állandó választmánya kedden délelőtt Rásó Gyula elnöklelte alatt ülést tartott és a közgyűlés elé kerülő tárgyakat látta el javaslatokkal.

A biharvármegyei gazdasági egyesület a földmivelésügyi miniszter támogatásával vasárnap, f. hó 25-én Nagylétán, díjazással egybekötött állatkiállítást rendezett. A kiállításon nagyszámú érdeklő közönség vett részt. Ott voltak: Bernáth István földbirtokos (Hosszupáyi), lovag Wertheimstein Alfréd, a lotenyésztési bizottság elnöke (Cséhtelek), Marjay Péter ev. ref. lel. kész, a hosszupályai kerület országgyűlési képviselője (Nagy Léta), Csapó Dezső földbirtokos (Darvas), Fráter Zoltán földbirtokos (Almosd), Fráter Ákos földbirtokos (Vértés), Kovászuay Marcell járási főszolgabíró (Székelyhid), Fráter Emil szolgabíró (Nagyszalonta), Szina István birtokos (Nagy Léta), Körfy Ferencz urad. főtiszt (Pocsaj), Asboth Andor kasznár (Gyapoly), Lovász Sándor kasznár (Ferencz-major), Antalóczy urad. ellenőr, a gróf Zichy-féle uradalom gazdaságtitkái, Kneusel H. Kornél méntelepi hadnagy (Debreczen), Weingärtner Andor gazd. egy. titkár, Pilisy Géza állattenyésztési felügyelő, Pósfay Sándor gazd. h. szaktanár (Nagyvárad), özvegy Nagy Mórliczné (Vértés), Fráter Loránt honvéd huszár százados, Wertheimstein Viktor (Cséhtelek), Ifju Csapó Dezső (Darvas), Kovásznay Ákos közs. főjegyző, Barth segédjegyző, Barna Imre közs. főbíró, Barna Péter birtokos (Nagy Léta), a községi előljáróság és tanítótagjai s még számosan.

Szenzáció egy halott körül.

Lédeczyné exhumálása.

Lédeczy Pálnét, a szomorú hírnévre vergődött szerencsétlen asszonyt f. hó 26-án exhumálták Szegeden a gyevi temetőben s ugyancsak ott boncolták is föl. A férj tudvalevőleg dr. Balassa Ármin szegedi ügyvéd útján bűnügyi feljelentést adott be Dollinger Gyula egyetemi tanár ellen gondatlanságból származó emberölés címén s ez alapon kérte meg a királyi ügyészség az igazságügyminiszteriumot, hogy küldje ki a törvényszéki boncoláshoz az igazságügyi tanács képviselőit. Az exhumálás iránt roppant nagy volt az érdeklődés. A sirt reggel 9 órakor ásták fel.

Köröskörül a temetőt egészen elfogta az érdeklődők eszortja, de igen sokan voltak benn a temetőben is. Egész sereg orvos és hivatalos közeg. Az igazságügyi orvosi tanács képviselőiben dr. Genersich Antal, az egyetem kórboncztan-tanára jelent meg, dr. Bakó Sándor egyetemi tanárral és dr. Entz Gyula tanársezáddal.

A kórisme.

Az asszony, Lédeczyné, 1894-ben, három hónapos korában elhunyt Kiss Mária nevű leánya mellett fekszik a temetőben. Lédeczy ugyanis azeótt Szegeden lakott s a „Szeged“ gőzös gépésze volt. Itt halt meg a kis leány, nekik második gyermekük, életgyöngyében.

Genersichék mindenekelőtt, kilencz órától kezdve, a kórismét vették föl. Kihallgattak erre vonatkozólag Lédeczyt és a kórházi orvosokat. Hogy ez miben áll? az hivatalos úton, mert a vizsgálóbíró közbenjöttével történt.

Mit mond Lédeczy?

Lédeczy, a bácsföldvári ármentesítő társulat főgépésze, egyuttal Rohonczy Gida birtokán is végzi a gépészi teendőket. Intelligens, uri ember benyomását kelti úgy külseje által, mint beszédmodora révén. A porig van szegény ember sujtva, mert őt gyermeke maradt anyátlanul, a legkisebb pláne csak 26 napos és dajkaságra szorult.

Felésege, aki 31 évet élt, Sziget Ujfaluban született, ahol apja erdész volt a kir. uradalomban. Lédeczynék csak az anyósa él, mint nyugdíjas.

Tizenkét éves házasságukat összesen 6 gyermekkel áldotta meg az ég. Életben vannak a 11 éves Pál, 9 éves Antal, 7 éves Árpád, 4 éves László, 2 éves Rózsika és 26 napos Jenő.

Rózsika volt hat hetes fogamzásban, mikor az asszony észrevette, hogy valami daganat képződött benne. Bejött tehát Szegedre dr. Mann Jakabhoz, a bábakepezde igazgatójához, s ez megvizsgálás után kijelentette, hogy bajával legfeljebb egy évig élhet, — ha azonban operációnak veti alá magát, megmeoekül. Hozzátette Mann azt is, hogy az operáció kétségen kívül életveszélyes lesz.

Igy kerültek föl Dollinger klinikájára. Ez évben, épen április elsején, tehát terhességének ötödik havában, szenvedései már akkorára nőttek, hogy fölment újból a Dollinger klinikára, összetett kezekkel rimánkodva, hogy vegyék el a terhét, mert borzasztóak a szenvedései. Vele volt az édesanyja, meg a huga is. Ott azonban kinevették térdig érő hasa miatt s azt mondták neki, menjen a szülészeti osztályra, mert nincs semmi baja. Meg sem vizsálták.

Lédeczyné hazament és augusztus 26. világra hozta gyermekét aki ma is él.

A benfelejtett csipesz.

A sajtóban, ezen ügyet tárgyalva, joggal merült föl az a kérdés, hogy mikor a szülés után a férj, utána pedig dr. Balassa Béla községi orvos, megállapították, hogy kétségtelenül a Dollinger-féle operáció alkalmával egy csipeaz maradt a nő hasában, — miért nem értesítették rögtön Dollingert?

Egy verzió szerint a községi orvos ezt azonnal megtette, Dollinger azonban azt válaszolta:

— Próbálja eltávolítani s ha nem sikerül, vitesse egy közeli kórházba.

A tanár ur tehát nem tartotta érdekesnek, hogy sietve fentűnés nélkül, reparálja a hibáját. sőt meg ő adta meg az ötödnapos gyermekgyas asszony szállítására az utasítást.

A további részletek már ismeretesekek. A szegedi kórházi orvosok az asszony testéből eltávolították a Dollinger-csipeszt, maga az operáció sikerült, de Lédeczyné két nappal rá mégis meghalt, olyan kóreltávózasok támadtak a testében.

Hol van a mama?

Megható a szerencsétlen gépész elbeszélése ott, ahol a gyermekeiről beszél.

Az anyjukat nem tudják elfelejteni, egész nap utána kérdezősködnek. Cselédet nem türnek maguk mellett, csak az apjuk jó nekik, attól fogadnak el ételt, kiszolgálást. Ott is vannak egész nap mellette, — viszont ha Lédeczy kénytelen valamerre menni, az apróságok ott is vele tartanak.

Este végigjárják az összes szobákat és keresik az anyjukat. Hogy pedig nem akadnak rá, — azt mondja a Laczi fiú:

— Rózsika, légy jó, mert mama néz ránk az égből.

— Hol van a mama?

— Meghalt. Látod, így fekszik.

Azzal kinyújtózkodik és mutatja, amint ő látta utoljára a kórházban, majd mostanság a legkedvesebb játékára tér át:

— Játszunk temetést!

A bonczolás.

A bonczolás déli 12 órakor kezdődött és délután 4 óráig tartott. Az egyetemi tanárok által végzett teljes bonczolás a kórházi orvosok által teljesített részleges bonczolásnak eredményét megerősítette.

Genersich és Bakó egyetemi tanárok a bonczolás eredményéről Szegeden nem nyilatkoztak, véleményüket a budapesti királyi ügyészséghez, illetve a vizsgálóbíróhoz terjesztik be.

Mi az újság?

Mextelen holttest a pusztán. Topolyán a Hadzsy szállás melletti Varró féle földön ruhanélküli hullát találtak. A megejtett vizsgálat csak annyit derített ki, hogy a holttest egy 50 év körüli bajai cigány lehetett, a kit többen láttak a színhelyén napokkal ezelőtt bolyongni, — s a ki azóta nem található: a megejtett bonczolás pedig azt teszi valószínűvé, hogy a szerencsétlen véget ért cigány elmeháborodott volt s örüllésében levetkőzött s pöreségében megfagyott (? !)

Korrupció az orosz hadseregben. A liaojangi hadiszállítás elhagyása után az oroszok olyan okmányokat vesztettek el egy irománykocsiban, melyek az orosz hadsereg fegyelmetlen végére megdöböntő világot vetnek. A hadvezetőség írásai között tömérdek tiszt lefokozásáról van szó, a kik elvesztették az állásukat, mert elhagyták az állomásaikat, nem jelentették idejében az ellenség közeledését, amelyről pedig tudomást szereztek, szembeszálltak a felebbvalóikkal s a legénység előtt kritikával illették a kapott parancsokat, a municiót ok nélkül pazarolták s sokat védelem nélkül az ellenség kezére engedtek. A lefokozott tisztek között van több ezredes is.

Lefokozott Alexejev tábornok sok altisztet is, akik raboltak a kínai birtokokon, meggyilkolták a kínai asszonyokat, amik miatt a kínai hatóságoktól folyton érkezett a hadvezetőséghez a panasz. Sok büncselekmény igazi tettesét nem is lehetett letartóztatni.

Színház.

Fedák Sári és Rózsa Lili.

Primadonna háborúság.

A főváros legfiatalabb színháza, amely a közelmúltban volt csak egy megható primadonna-békülés színhelye, a mai naptól kezdve a törzsökös pesti színházak sorába emelkedett. A Király-Színházban kitört az első primadonna háború, amelynek — oh csodák csodája! — nem Küry Klára a hősnője.

Történt ugyanis, hogy tegnap este a Király-Színházban az „En, te, ő!” került ismét színre és a színlap vastagbetűs hirdása szerint Küry Klára és Fedák Sári töltötték volna be a főszerepeket. Közvetlenül az előadás megkezdése előtt azonban a függöny előtt megjelent egy pápaszemes, frakkos ur és meghatottságtól el-elcsukló hangon adta a közönségnek tudomására, hogy a szereposztásban változás történt. Mert Fedák Sári „hirtelen támadt gyöngékedése” miatt az ő szerepét Rózsa Lili fogja játszani. A közönség a hiradást tudomásul vette és az előadás ezzel a szerepváltozással folyt le.

Ez a szerepváltozás adta hírül a nagyvilágnak, hogy a Király-Színházba, a melynek belső életéről a bennfentesek eddig azt mesélték, hogy sehol a világon olyan összetartás és együttérzés direktor és művészek között nincsen, beköltözött a végzet. Kitört a primadonna háború. Az ilyen primadonna háborúknak külső megnyilatkozása pedig a váratlan lemondás és nem kevésbé váratlan beugrás szokott lenni, így tehát világos lett, hogy Fedák Sári duzzog és hogy Rózsa Lili a szolgálatkész művésznő.

A múlt héten ugyanis egész váratlanul pattant ki annak a híre, hogy Rózsa Lili szerződését azonnal föl fog lépni a Király-színházban. A föllépés meg is történt és nyomon követte a szerződését. És a szerződés után már megindult a tárgyalás, amelynek eredményeképpen a főszerepet a hirt, hogy Fedák Sárinak ez utolsó szezónja a Király-színházban és a színpadon egyáltalában, mert a jövő esztendőben már egy ismert nevű mánásnak lesz a felesége.

Hát igaz ugyan, hogy Fedák Sári nem akar leány maradni és nem akar örökké a színpadon mókázni, de azért még nem határozta el magát arra, hogy a grófné legyen. Még kötötte a színpad, a mikor egyszerre azon vette észre magát, hogy a direktora már az utódját kezdi nevelni. Ki tessékélesnek vette ezt az elkényeztetett tánczó primadonna és egyszerűen kijelentette, hogy vagy ő, vagy Rózsa Lili. Aztán nem is várta a választ, hanem lemondta az előadást.

A Királyszínházban pedig dül az első primadonnaháború . . .

Társas-élet.

Bismarck és nemes Bisotka István uram.

Lapunk egyik barátja, aki annak idejében tevékeny részt vett az 1881. évi augusztus 21-től 30-ig tartott debreczeni iparmű kiállítás rendezésében, tudatja vo-

lunk, hogy nem a most meghalt Bismarck Herbert Miklós herceg, járt akkor Debreczenben, hanem öccse Bismarck Vilmos Albrecht Ottó gróf, az akkor Hannovera kormány elnöke volt. A nagy Bismarck kancellár fia augusztus 19-én jött Debreczenbe s épen akkor tájban híresztelték felőle, hogy gróf Andrassy Gyula leányával vált jegyet. Pár nap múlva, hogy innen elment a gróf. — Budepesten tapasztolt a Sárga Csikóban Erzsike szerepét játszó Blaha Lujzának, akinek be it mutatta magát. Az egykori Debreczeni Ellenőr igen röviden ír, csak épen felemlíti, „ritka vendég látogatásáról”. Bár úgy látszik, hogy vendégszeretettel fogadták a debreczeniek, mert a Függetlenségben gr. Teleki Sándor összeszidja a debreczenieket, erre meg amarra, hogy merték ők a Bismarck fiát szívesen fogadni.

A kiállítást a debreczeni iparos ifjuság önképző és betegsegélyző egylete rendezte, egyidejűleg a magyarországi iparos ifjusági egyletek IV. vándor gyűlésével.

Ekkor történt, hogy egy több tagu, idegen társaság augusztus 24-én a Hortobágyra is kirándult kocsikon.

Nemes Bisotka István ssürszabó a következő felköszöntőt vágta ki:

Tisztelt Uraim! Két tényállás van, de meredékes az valósággal. Ez a borközi állás, melyben van az igazi erélyes állás. A bor hatása több féle, ki megissza, vagy meg nem issza. A bortól valaki bárány vagy farkas, vagy pedig oroszlan lehet. Keserű nékem ez a pohár, mert az szomorú gondolat, hogy csordultig állott az iparos állás. De most már meg van fosztva mindentől az őszinte iparos állás.

A jól indítványozott állást, mit Kossuth apánk tett, elrontá az északi zivatáros felleg, mely északi valóságos állásban keletkezett; kitiporta az ipar terebélyes fáját, amde a törzs még álláspontozik. E pohár három állásába térek át. Az első a bárány állás, mikor a bortól az ember megszelidül; második a farkas állás, mikor az ember bort iván, egymásra agyarkodik; harmadik az oroszlan állás, mely több évek óta nyugszik az oduban, de egyszer azt mondja, hogy élve, vagy halva!

Mivel a compectionalis állások ellenkezése nem magyartól csak agyartól jöhet, és bus fájdalomban mereng el a hazafias érzés, ha a visszaemlékezési állás a függetlenségi állásnak érvényesítésére irányul. Ezek után óhajtván kívánom mind nyajunknak az egyenlőséget.

Legyünk jó iparos állásban és mutassuk meg az országnak az igazi állást. Eljen az ipartársulat, ki az igazi állással összetart. (Hosszan tartó viharos derűség és zajos éljenzés.)

(Megjelent a Debr. Ellenőr 1881 aug. 25 (167) számában.)

Uj előfizetést nyitunk október elsejétől

1 óra 1 korona.

Mutatványszámokat szívesen küldünk.

Napi előfizetést

is elfogadunk, úgy hogy a megrendelő a kézbesítés alkalmával fizeti naponta a

2 krajczárt.

Minden előfizető ingyen kapja a Debreczeni Független Ujság december elején megjelenő czimlással ellátott

Képes Naptárát.

Telefon 18 és 339.

Kiadóhivatal Piacz-utca 47—49.

UJDONSÁGOK.

Miért tiltották be a Debreczeni Független Ujság utcai árusítását?

Elbocsáttatásom rövid története.

1903. június havának első napjáról keltezve a debreczeni függetlenségi párt intéző bizottságától ajánlott levelet kaptam, amely levélben ugyanezen év október havának első napjára felmondták a szerződésemet, de én ezt a felmondást, mivel a törvényes határidőt nem tartották be, nem fogadtam el. Benyújtott irásomban ezt ki is jelentettem és a felmondást 1903. október havának első napjára tudomásul nem vettem.

Felemlitem, mert elég érdekes, hogy eme bizalmatlansági nyilatkozattal kapcsolatban, abból az alkalomból, hogy a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége erdélyi tanulmányuttra küldött ki, az udvarias intézők következőleg üdvözöltek:

„Együttal fölhasználjuk az alkalmat s fölött érzett örömeinknek és üdvözlésünknek tolmácsolására, hogy a Vidéki Hirlapírók Szövetsége is méltányolta (tehát még — az is!) Tekintetességed izzó hazaszeretében és erős magyar nemzeti érzésben kiváló írói képességeit, midőn azon nemes és magyar nemzeti szempontból oly fontos kiküldetéssel éppen Tekintetességedet tisztelte meg.”

Ezzel a felmondó levéllel és ezzel az üdvözléssel indultam Erdélybe, a honnét midőn már visszatértem, még akkor sem kaptam feleletet a beadványomra; pedig multak a napok, a hetek és közeledett október elseje. Ugy hogy semmi feleletet nem kapván, a melyet utóvégre az illendőség is magával hozott volna, teljes joggal hihettem, misze rint beadványomat figyelembe vették és majd csak december elsőjén telik az esztendőm; holott, mint megtudtam, az volt a tervük, hogy októbert megelőző napon tudtul adják, miszerint kitélt az esztendőm, tehát a következő nap mehetek: a merre tetszik . . .

Székely Imre a terv kivételét előző este értesített eme szándékról. Mélyen felháborodtam, de hogy legalább részemről ne teőzzen az esetleges kellemetlen összetűzés botrányával ezt a botrányt, többé felé sem néztem annak a szerkesztőségnek, a hol oly sok megdöbentő emberösmerettel gazdagodtam. Természetesen ezek után a nevem is rövid uton lekerült a lap homlokáról, a mely lapnak az adott nehéz és nyomorúságos viszonyok között is mindig becsületet igyekeztem szerezni. — Utoljára még néhány bucsusort adtam közre ezen ujságban, de ezt már egyedül az olvasóközönség iránti figyelemből és hálából tettem, nem mulasztván el megjegyezni, hogy bár a „Debreczen”-től meg is válok, továbbra is Debreczenben szándékozom maradni és mint hirlapíró továbbra is itt akarok működni. Sokakat igen kellemetlenül csiklandozott ez a hiradásom; ugyannyira, hogy midőn megtudták, hogy mégis csak Debreczenben maradok, sőt teljesen független új lapot akarunk teremteni, azon melegében megkezdtek a Hoffmann barátaimék puhtigatását! Már az új lapba is kegyesen belenyugodtak volna, csak én ne szerkeszsem ezt az ujságot. Csak én pusztuljak eből a városból.

Ime az ingoványban lépésről-lépésre haladva, azt hiszem, hogy eléggé feltártam a Debreczeni Független Ujság tilalom alá helyezésének előzményeit. És most azután ráterhetnék a lap megalapítására és az egyéb okokra is; de ez már csak szószaporítás volna, miután a polgarmester ur ezen ujság kiadójának újabb kérvényére ismét megengedte a Debreczeni Függet-

len Ujság utcai elárúsítását. Azért tehát vele szemben a további következtetésem tárgytalanokká váltak és így én most nem is folytatom tovább az írást, hanem a nobilis eljárásból szíves örömmel olvasom ki, hogy a polgármester ur velünk, velem szemben nem tart fent gyűlöletet.

— Pósa Lajos és a Csokonai-kör.

A Csokonai-kör küldöttséggel vesz részt Pósa Lajosnak, a népszerű költőnek, a kedvelt mesemondónak fogadtatásában. A küldöttséget Komlóssy Arthur, a Csokonai-kör I. alelnöke vezeti s ugyancsak ő üdvözlő irodalmi társaságunk nevében a város kedves vendégét. A küldöttség tagjai ma délután 1/4 órákor gyülekeznek a pályaudvar I. osztályú várótermében. Ohajtandó, hogy a küldöttséghez a Csokonai-körnek mentől több választmányi és rendes tagja csatlakozzék.

— **A Debreczeni Független Ujságot** a mai naptól ismét árusítjuk az utcán is. E lap kiadónak a kérvényére a polgármester ur, a mai naptól engedélyezte ujságunk utcai elárúsítását.

— **Hazatérő főispán.** A st. louis-i kiállítás megtekintésére tudvalevőleg augusztus 12-én Amerikába utazott Domahidy Elemér főispán is, aki már utban van hazafelé és október 5-én fog Debreczenbe érkezni.

— **Felhívás a „Kossuth Dalkör” működő tagjaihoz.** Felkértem a Dalkörnek mélyen tisztelt működő tagjait, hogy f. hó 29-én csütörtökön este pontban 8 órákor az egyesület helyiségében (Kossuth u. 52. szám alatt) okvetlen megjelenni sziveskedjenek. A pontos és teljes számban való megjelenést annál is inkább kérjük, mivel azon az elnökség is megfog jelenni. Tisztelettel az igazgatóság.

— **Az iparhatósági megbizottak gyűlése.** A debreczeni iparhatósági megbizottak Tarbay József elnökle alatt most tartották harmadik évnegyedes gyűléseket. Jelen voltak: Nagy Béla. Nemes Gábor, Barta Mihály, Böszörményi Imre, Nagy Gábor, Simkovics Sándor és Szemere Albert jegyzőkönyvvezető. A legfontosabb tárgy az iparos-tanonczkérdés volt, amelyben a miniszteri rendelet szerint a legfontosabb az, hogy tanoncz lehet mindaz, aki 12. életévét beföltötte és tekintet nélkül arra, van-e magasabb képesítése, az iparostanoncziskolát látogatni köteles. A pinézertanonczok ügyében ismét figyelmeztetik a munkaadókat, hogy tanonczukat szabályszerűen beszereződtessek.

— **Az eltévedt gyermek.** A város szélén az esti órákban keservesen sirdogált Béluska nevű 3—4 éves fiucska. Eltévedt szegényke. A fiucska az uton haladó tanyai ember magával akarta vinni, de ebben Labancz János, aki a vágóhidről jött megakadályozta és bevitte a rendőrségre. Nem tudni, az a ismeretlen tanyai ember a gyermeket elakarta-e rabolni. Az eltévedt fiucska szülei a rendőrségen jelentkezzenek.

— **Tudomásul Székely Imre f. szerkesztő urnak.** T. f. szerkesztő ur, újabb nyilatkozatával engem meggyőzött arról, hogy az ujságírás csakugyan szabadipart képez és valójában a leghelyesebb a nagy közönség elbírálására biznunk, hogy melyik szakosztálybeli szerkesztőket fogadja

el inkább. Őszintén megvallom, hogy én csak a szegedi Dugonics-társaság irodalmi szakosztályának vagyok a rendes megválasztott tagja. Hát a szaktárs ur?

— Az ittás vendég kirablása.

Még e hó 23-án éjjel nagyot mulatott az „Otthon” kávéházban K. J. debreczeni szatócs. Sok pénz volt nála, 400 koronánál is több. Mikor már nagyon elittasodott, bérkocsit hozatott, hazamenjen. A pinézér a 38. sz. bérkocsit hozta és mikor beszállt a bérkocsiba, állítása szerint két cigány zenész beugrott a kocsiba és utközben az ujjáról két gyűrűjét lehúzták, a zsebébe nyultak és a pénzt jórészt elvették. Oly részeg volt, hogy védekezni sem tudott a fosztogatók ellen, de meg féltis, hogy azok leszurják. Ezért csak a kocsisra kiáltott, hogy lakására vigyék, ami meg is történt. Az eset után beteg lett, úgy hogy most tehetett panaszt. A rendőrség megindította a nyomozást a két fosztogató cigány ellen.

— **Meghaltak:** Kovács József róm. kath. 36 éves napszámos, Kovács Margit ev. ref. 4 napos, Matkó Irén ev. ref. 18 hónapos, Horváth Sándorné Dobozi Julianna ev. ref. 41 éves napszámosné, Tokaji János ev. ref. 58 éves kisbirtokos, Bálint Dezső ev. ref. 13 éves népiskolai tanuló, Kovács László ev. ref. 13 napos csecsemő.

— **Önkéntési vizsga.** Házi ezredünk, a 39. gyalogezred önkénteseinek most szombaton és hétfőn volt a nagyváradi 17-ik hadosztály parancsnokság vizsgáló bizottsága előtt a tisztí vizsgájok, a mi a legfényesebb eredménnyel végződött az egész 17-ik gyalog hadosztály ezredei közt, amennyiben 28-an, 30 közül a legnagyobb részben kitűnően minősítették. A kettő is levizsgázott, de mint hadapród jelöltek képesítve nem lettek, azonban tekintettel szorgalmukra a második évi szolgálat alól felmentettek. A vizsga e fényes eredményeért a tanári kart, köztök első sorban Trösser Károly századost illeti az előismerés oroszlan része, ki tudással és szakszerű oktatással készítette elő ifjainkat, kiknek gratulálunk a fényes eredményhez, melyre egy évi megfeszített szorgalmas tanulás után magukat érdemessé tették.

— Az állami jótékonyosság csalói.

Mióta az állam vette kezébe az elhagyott és gondozásban nem részesülő gyermekek ügyét, oly tömegesen jelentkeztek a szegény szülők a tartásdíj reményében, hogy az állam képtelen volna eltartani a szegény gyermekek oly nagy tömegét, Az állam emberei kigondolták aztán, hogy szabaduljanak a teheről és az anyáktól elvették a gyermekeket és idegenekhez adták tartásrs. Rideg eljárás ez, de hatott. Az, aki igazán szerette a gyermeket, inkább lemondott a tartásdíjról és a saját erejéből nevelte gyermekét. De már is akadtak csalók, akik kijátszották az államot és pedig a következőképp: a gyermeket odaadta a lelenczháznak, ahonnan havi 10 kor.

segélyvel kiadták a gyermeket idegennek. Az anya ekkor elment az idegen tápanyához és megalkudott vele olyképp, hogy a tápanya szedi fel a tartásdíjat, az igazi anya neveli a gyermeket, a tartásdíjon pedig megosztoznak. Már országszerte üzik a család e fajtáját. A debreczeni állami gyermekmenhely igazgatósága most rájött ilyen esetre és csalásért fejelentést tett Kanyó Imréné ellen, aki ily módon csalta meg az államot.

— **Az iparos kör gyűlése.** Az iparos kör választmánya ma, szerdán délután 6 órákor saját helyiségében ülést tart.

— **Adomány.** A dohánybevéltő hivatal a rendőrök alapja számára 10 koronát adományozott.

— **Az ideai szüreti kilátások.** A debreczeni szőlőskertek termései a néhány napi felette kedvező időjárás következtében reményen felül javultak minőség tekintetében. A mennyiség azonban jóval mögötte marad a gyenge közepesnek. Itt ott van ugyan kivétel, de az általános termés alig éri el a féltérmet fokozatát. Ezekre való tekintetből a borágensek ugyancsak süritenek, s keményen ígérnek 9—10 forintot is hektójáért a mustnak. Ez azonban nem lehet általános ár. Ezzel az évi munkadíj sem lesz megfizetve a gazdának. Közbe jött még az olaszbor behozatalára vonatkozó eddigi szerződés változása is. Jól érzik ennek következményeit a borkereskedők s ez is lehet az oka annak, hogy az idén szokatlanul keresik az eladó mustot. Saját érdekükből ne siessenek hát a gazdák poton áron lekötni termésüket, hanem tartsák magokat a viszonyokhoz. Mi már 14 forintos vételárról is vettünk hirt.

— **Meglopott vendég.** Kedden délelőtt nagyban mulatozott az egyik nyugoti sori mulatóban két cigány valami jóképű magyarral, aki 10 koronát adott nekik, közben pedig eltűnt a 40 koronája, amiért dühös lett a magyar és tört-zuzott. A tökrészeg embert a rendőrségre szállították, ahol azóta alszik. Még fel sem lehetett költeni oly részeg. A 40 korona tolvaját nyomozzák.

— **Csavargó cselédleányok.** Körösi Julianna, Körösi Eszter, Bujdosó Piroska és Fülöp Róza cselédek hely nélkül csavargtak a kaszárnnyák körül a múlt éjjel. A rendőrség elfogta őket.

— **Körözött cigányok.** A debreczeni rendőrséghez átirat érkezett Miskolcra, hogy Farkas Peti Pál és Kolonyó János debreczeni cigányokat állítsa elő. Rosz fát tettek a tüzre Miskolcra a debreczeni Fárao-ivadékok.

— **Szüreti ünnepély.** Schaf János, az ösmert nevű debreczeni táncztanító, mint más években, úgy az idén is megtartja az ő népszerű szüreti ünnepélyét, a melyről kibocsátott meghívó ezeket jelenti: 1904. évi október hó 2-án, azaz vasárnap közkívánatra a „Korona” című táncsteremben és mellékhelyiségeiben confetti, serpentin dobás, ének számmal, világpostával és szavalattal egybekötött kedélyes szüreti ünnepélyt rendez. Belépő-díj személyenként 1 korona. Hölgyek kéretnek minél egyszerűbben öltözködni. Zenész Benczi Sándor és zenekara. Kezdeté 7 1/2 órákor, vége reggel. Emléktárgyak, nyemremények és díjak lesznek kiosztva. Műsor mint előbbinél. Jegyzet: Továbbképző tanfolyam október 9-én kezdődik.

Legjobb

és legelegánsabb
férfi és fiuruhák
az „Angol szabó”
című

uri szabó

üzletben készíttetnek.
Minden megrendelőleg-
alább 30 koronát ta-
karít meg.

Rosenberg József

férfi szabónál, Kossuth utca 8. szám.

— **Az ál mosónő.** A rendőrségen panaszt emelt Tomka Emma Miklóscsics 41. sz. a. lakosnő, hogy tőle tisztítás céljából 33 korona értékű ruhaneműt vitt el középkorú, parasztosan öltözött nő, aki Kovács Gyuláné mosónőnek adta ki magát és azt állította, hogy a József főherceg utcájában van üzlete. Az ígért napra elvitt ruhaneműket nem kapta meg, mire a mondott lakosnő kereste, de ott teljesen ismeretlen volt az illető. Ugy látszik, álnevet használt és nem is mosónő, hanem csak úgy csalta ki a ruhákat tőle. Az a gyanúja, hogy másokat is becsapott hasonló módon.

— **Lopás kocsiival.** A roszt terméshányait úgy akarta helyreütni Nagy András debreczeni bérlő, hogy kocsiival a földek közt járván, úgy lopkodta össze a más kukoricza-termését. De rajta vesztett, mert Bodó Sándor mezőőr meglátta és hiába akart elmenekülni, a két ló a homokos dűlőn nem tudott gyorsan haladni a lopott holmival tulontul terhelt kocsiival, úgy hogy a mezőőr utólrta. A tolvaj ellen két város gazda tett feljelentést.

— **Garázda részegek.** A pálinka-ivás Debreczen alsó néposztályánál veszedelmesen hódít. Ime a pálinka-ivás következtében keletkezett botrányok: Király Mihályné Balogh Juliánna csavargóasszony a Széchényi-utcán részegen botrányt csinált. Bekísérték. — Gellér Ferencz és Nagy Gábor napszámok italozás közben összeszólköztek, sőt össze is verekedtek. A csapó-utcai bormérésből három ablak és néhány üveg összetörése után kitétek őket az utcára, de a két atyafi az utcán is folytatta a dulakodást, mire a rendőrök a két garázda napszámot a központra kísérték. Gellér Ferencz egyébiránt a kocsmái mulatás előtt a feleségét, meg 3 éves gyermekét véresre verte.

— **Debreczeni birtokváltások.** Tasi Erzsébet veszi a debreczeni 7001 sz. tjkvben foglalt 100 négyszögöl majorsági földet Killer Jakab és neje Karakas Máriától 1000 koronaért. — Mauer Emil és neje Szöcs Zsuzsanna veszik a pusztai halapi 60 sztkvben foglalt 4 hold 419 négyszögöl kaszálót Lókodi Sándor és neje Szilágyi Zsuzsánától 1755 koronaért. — Oskó Imre és neje Nagy Juliánna veszik a debreczeni 5608. sztkvben foglalt 121 négyszögöl homokkerti szőlőt dr. Freund Jenőtől 2200 kor. — Sipos Bálint és neje Csizmas Juliánna veszik a debreczeni 7469. sztkvben foglalt 331 négyszögöl majorsági földet Emerich Arnódtól 1000 kor. — Tar József és neje Tar Zsuzsanna, Kun János és neje Tar Juliánna veszik a debreczeni 7221. sz. tjkvben foglalt 8 hold 100 négyszögöl ondódi földet a Takaré- és hitelintézetétől 6000 kor.

— **Talált óraláncz** van a rendőrség bűnügyi osztályánál, ahol igazolt tulajdonosa átveheti.

x **A lakás ékessége a tisztaság** Semmi sem árulja el legjobban minden lakosnak a tisztaságát, mint az arany, ezüst, réz és fémből készült tárgyak fényessége. De ezen fény nagyon hamar eltűnik, vagy egyáltalában el sem érhető, miután fényesítő paszta lesz használva és nem a szaktekintélyek által kitűnőnek elismert Fritz Schulz jun. Akt. Geselsch. Leipziger und Eger féle „Globus Putz-extract“, mely a legjobban

tisztít és vele remek, sokáig tartó fény érhető el, emellett az az előnye is van, hogy nem karcos és minden ártalmas anyagtól ment. Ezen extractumból havonta több mint három millió doboz lesz a világ minden tájára szállítva. Miután nagyon sok utánzások vannak, kérjünk minden drogua, fűszer, vas és rövidáru üzletben csakis védjeggyel ellátott „Globus-Putz-extract“ vörös kereszt-kötésben.

x **Az általánosan ismert koronás nyakkendőket** Békés Lajos uri divat üzlete feltűnő szép minták és kivitelben, valamint a legújabb formákban 80 fillérért árusítja. Ezen előnyös ujításra a közönség szives figyelmét felhívjuk.

x **A hölgyközönségnek** mindig gondot okozott a (mieder) fűző. Ettől függ a női természet esinossága, ez pedig csak úgy érhető el, ha minden hölgy a saját természetére szabott fűzőt visel, mert ezáltal jut csak érvényre a női természet szépsége. Azonkívül egészségi szempontból is ajánlatosabb az így készített fűző, mint a gyári fűző. Miért is minden hölgy saját érdekében cselekszik, ha mellfűzőit Goldstein Karolina műtermében (Debreczen Piacztér) készítteti, ki specialista az ily fűzők készítésében, mit fényesen igazol számtalan szaktekintély elismerő levele. Rendelések szabatosan mérték után 6 óra alatt készülnek. A dús választéku raktári fűzők méltányos árban árusítatnak.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál lévő kirkakabban látható.

x **Uj! Kézi szőllőprés,** melylyel mindenki házilag készíthet mustot, darabja 90 kr. Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

x **Iskolai növendékek és szülők** figyelmébe ajánljuk Mentze Henrik ujdonságok áruházát Piac- és Szent Anna-utca sarkán, hol mindent igen olcsó és szabott árak mellett szerezhetnek be.

TÁVIRATOK.

Német herceg Tokióban.

Tokió, szeptember 27. Károly Antal német herceg fogadtatása rendkívül szíves volt. A herceg ma este a nagykövetség lakomát adott, amelyre a diplomaták és a japán császári hercegek is hivatalosak voltak. A herceg az országban 14 napos körútra indul és csak azután utazik a harctérre.

Eltűnt uri leány.

Kassa, szeptember 27. Hött Vera sárosfalui földbirtokos fiatal s szép leánya eltűnt hazulról. Napok óta keresik, de hiába!

Tengerbe fult halászkok.

Koppenhága, szeptember 27. Rejkia-vikból (Izland) táviratozzák, hogy a Petrik Yjord mellett 13 emberből álló bálnavadászó csapat a tengerbe fult.

Öngyilkos leány a gyógyszerárban.

Székesfehérvár, szeptember 27. A Pásztori-féle gyógyszerárban felirónó volt Miklós Emma. A városzerte feltűnően szép 22 éves leány ma reggel megmérgezte magát. Meghalt. A boncolásnál anyának találták, de nem

tudták megállapítani, hogy milyen méreggel követte el az öngyilkosságot. A belsőrészeit a mérgezés megállapítása miatt Budapestre, a központi vegyelemző intézetbe küldik fel. Nyomozás tárgyát képezi az is, hogy mint jutott a szép leány a mérgehez?

Pánik a templomban.

Pétevár, szeptember 27. Az itteni Nikolajevics székes egyházban az istentisztelet alkalmával nagy pánik keletkezett a közönség közt tüzlárma miatt. A nagy tolongásban igen sok ember szenvedett súlyos sérüléseket.

Az orosz-japán háborúról.

(Távirati tudósítás.)

Port-Artur ostroma.

Csifu, szeptember 27. A japánok tegnap éjjel erős ágyuzás után rohamot intéztek az Erlungsan, Kikransan és az Ancsan erődök ellen. Irtózatos roham volt. Legnagyobb az egész ostrom alatt. Az Erlungsan erődöt a japánok elfoglalták s a benne lévő őrséget lelőtték. Port-Artur elestét minden pillanatban várják. Az ostrom megszakítás nélkül egyre tart.

Pétevár, szeptember 27. A csár olyan táviratot kapott Port-Arturból, a melyekről a vezérkar nem tud. Port-Artur valóságos tüzes kemence. A japán bombák éjjelnappal hullanak. Togo és Kamimura a hajóhad utolsó kitörését várják. A vér elesése most pár nap kérdése csupán. Az orosz udvarba a csárhoz érkezett titokzatos táviratok miatt nagy a nyugtalanság.

Tengeri ütközet.

Pétevár, szeptember 27. Karbinból táviratozzák, hogy e hó 25-én Sachelin-szigeten erős ágyuzást halottak, amiből arra következtetnek, hogy a tengeren ütközet fejlődött.

A béke és a háboru költségei.

London, szeptember 27. Rutkovszki orosz államférfi londoni ujságíró előtt úgy nyilatkozott, hogyha a japánok a békét hadi kárpótláshoz kötnék, a béketárgyalások azonnal megszakadnának. Oroszországnak pedig a háboru havonta nem 9 millió fonta, — amint több lap hírül adta — de csak 4 millió fontba került.

Olvasóink rovata.

Nemzetközi gyorsíró verseny Debreczenben.

A „Debr. Ujság“ egy már régebben közölt híret újította fel tegnapi számában és azt képtelenné képtelenebb állításokkal fűszerezte. Megfeledezett arról, hogy a „D. U“-ot esetleg olyanok is olvassák, akiknek valami csekély fogalmuk van a stenografiáról. Mert, hogy aki a cikket írta, annak nincs, az kitűnik az alábbiakból. Nevezett lap minden áron nemzetközi gyorsíró versenyt akar rendezni Debreczenben. A terv nagyszerű, de kivitelében, ha a laikus is utána gondol, abszurdum. Mert mi is az a gyorsíró verseny? Diktálnak külön-

Hubay György

férfi szabó

Batthányi-utca 17. sz.

Készít rendelésre magyar, francia, angol és német férfi ruhákat gyorsan, pontosan és jutányos árban. — Nagy rakiár mindennemű honi és külföldi szöveteiből. A n. e. közönség szives pártfogását ker. tisztelettel

Hubay György férfi szabó.

Üzleti elvem:

Nagy forgalom, kis haszon!!

böző gyorsasággal beszédek, amelyeket aztán közönséges írásba kell átírni. Már most egy nemzetközi gyorsíró versenyen, ahol résztvesznek: magyar, német, angol, francia, olasz, spanyol, portugál, fin, orosz (és mondjuk japán) különböző nemzetiségű gyorsírók milyen nyelven diktálnak, hogy az összesen különböző gyorsírók leírassák. Mert a gyorsírói tehetséget csak így lehet összemérni. A cikkekülönben egész sora a valótlanosságoknak. Mindjárt az is hogy az Orsz. Magy. gyorsíró-egyesület kongresszust tart. Legfőbb közgyűlését tarthatja vidéki városban. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a bécsi gyorsíró-egylet 20 taggal képviselteti magát, s hogy segélyképen 1000 koronát szavazott meg. Még nagyobb tévedés az, hogy az O. M. Gy. E. Debreczen városától pénzt kér. Az O. M. Gy. E. nek van annyi pénze, hogy a gyorsíró-versenyét díjakkal elláthassa. Ha pedig nincs annyi pénze, akkor igénybe veszi a vallás és közokt. ministerium gyorsírói czélra évenként kiutalványozni szokott összeget. Az sem áll, hogy a nemzetközi gyorsíróverseny Karlsruhében lett volna. Nemzetközi gyorsíró-verseny egyáltalában nem volt, kongresszus volt egy pár nappal ezelőtt sept. 15-18. napjain Münchenben. Ezt az igazság érdekében voltunk kénytelenek helyre igazítani.

K. Ferencz.

Törvénykezés.

Hat koronáért hat hónap. Bozsár László 29 éves hajdunánási legény június 18-án éjjel Csontos János kamráját fetörte és onnan alig 6 korona értékű holmit lopott el. A debreczeni törvényszék, miután rovott multu, hat hónapi börtönrre ítélte. Felebbezett.

Felmentett anya. Gondatlansághól okozott emberölés vetségével vádoltan állt a debreczeni törvényszék előtt Silber Mórné Frankl Gizella szoboszlói lakosnő, mert felügyelet nélkül hagyott 2 éves Piroska nevű leánya az alacsony káváju kutba bukott és belefutott. A szerencsétlen anyát, aki gyermeke halálával ugyis megszenvedett már, a törvényszék felmentette, amibe az ügyész is megnyugodott.

Leütötte a czimboráját. Erdélyi Mihály balmazújvárosi juhász összekapott Nucz László czimborájával és hátulról leütötte a keze ügyébe került akácfa-doronggal. A debreczeni törvényszék súlyos testi sértésért 1 hónapi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

Csalás hamis váltóval. Komlósi Mihály debreczeni gépügynök ez év május 20-án Vásári Mihályné Király Zsuzsánna 76 éves nővel elment a Rác Béla ügynök irodájában azt Végh Lajos ügynöknek úgy mutatta be, hogy ez a nő Szilágyi Istvánné Barta Juliánna, igen szép tiszta vagyona van és kér 400 korona kölcsönt; Végh Lajos előtt nyomban alá is írta a váltót, de nem a maga nevével, hanem a Szilágyi Istvánnéét írta alá és ezt az Alföldi takarékból akarta felvenni, de közben megtudta Végh, hogy hamis a váltó és másnap letartóztatta őket. Komlósi mint felbújtó kapott 9 havi börtönt, Vásári Mihályné Király Zsuzsánna mint részes 6 havi börtönt. Felebbeztek.

Nem használt a tagadás. Hajdunánáson május 18-án éjjel Linzer Ferenczné padlásáról ruhaneműek tűntek el, amelyek közül többet Horvát Antalné Csiki Zsófi cigányasszonynál találtak meg, aki a lopást a nánási rendőrségen beismerte, de most a tárgyaláson a fia tanácsára tagadott. A törvényszék azonban a különben is rovott

multu cigányasszonyt 6 havi börtönrre ítélte Felebbezett.

Az érzékeny végrehajtó. Hatóság elleni erőszak büntetével vádoltan állottak a debreczeni törvényszék előtt özv. Bakó Gáborné Pálfi Eszter és a vele laeó. Sívágó Gábor hadházi lakosok, mert ez év május 14-én a lefoglalt butort nem engedték a városházára szállítani, amíg a bíróval nem beszéltek. Egerházi Gábor végrehajtó feljelentése folytán kerültek a vádlottak padjára, de miután a tárgyaláson kiderült, hogy nem erőszakoskodtak, az ügyész a vádat elejtette, a törvényszék pedig felmentette őket.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy fegyencz története.

[Fordítás francia eredetiből.] 4.

Ugyanez idő lefolyása alatt Klaudius mindenik fogolytársa felett különös fensőséget gyakorolt; mintha valami hallgatag közmegegyezés útján történt volna, melyről senkisé tudta hogy mért van, még maga a Klaudius sem; ez emberek tőle kértek tanácsot, hallgatták, csodálták és utánozták, ami pedig az utolsó fok a csudálás lépcsőzetén. E szilaj és engedetlen természetek nek parancsolni tudni nem volt közönséges dicsőség. Ő maga sem tudta, hogy miképen jutott e hatalomra. A szemében volt egy sajátságos tekintete, egy — kifejezés — innet jött az egész. Az ember szemé olyan átlátszó ablak, melyen keresztül a fejében megforduló gondolatokat tisztán láthatni.

Tégy egy olyan embert, ki gondolkozni tud, olyanok közé, kik e tehetséggel nem bírnak és meglásd hogy egy bizonyos idő múlva az ellenállhatatlan vonzódás törvényének engedve, a zavaros agyvelők egész alázatossággal és csodálással a sugárzó agyvelők körül fognak forogni. Vannak emberek, kik vasak és mások, kik mágnesek. Klaudius mágnés volt.

Tehát alig három hónap alatt Klaudius a műhely rendje, törvénye és lelke volt. Delejes hatása következtében társai mind körülte forogtak. — Pillanatokra ő maga is kételkedett, hogy király e vagy fogly. Olyan forma alatt mint a bibornokai-val rabságban levő pápa.

Ennek igen természetes ellenhatása az volt, mi minden fokon egyaránt bekövetkezik, hogy miután a foglyok szerették: a börtönörök gyűlölték. — Ez mindig így szokott lenni.

A népszerűség sohasem megy kegyvesztés nélkül. A rabszolgák szeretete mindig a gazdák gyűlöletével jár.

Gueux Klaudius nagyétű ember volt. Életszervezetének ez egy sajátsága volt. E gyomrot kétembernek rendes tápláléka sem elégített ki Cotadillának volt ehhez hasonló étvágya, azt csak nevette; de ami egy hercegnek, egy spanyol grandnak, kinek ötszáz birkája van jókedvro és nevetésre ad okot egy szegény munkásnak egy szerencsétlen fogolynak terhes csapás.

[Folytatjuk.]

Gyémánt petroleum tisztán égő, szag nélküli soha nem füstöl
1 liter 16 krajczár.
Deutsch Albert és Fia
fűszerkereskedésében, Hatvan u. 9. sz.

Legújabb
Női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek, Velezek
raktárra érkeztek
Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai céghez
DEBRECZEN. Kistemplombazár.

Fényképészeti cikkek.

Láda kofferek

uti készletek, pénz-, szivar- és levéltárczák,

férfi fehérneműek

(mérték után is készülnek.)

Solingeni kések, ollók, borotvák, haj-, köröm- és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, — jutányos áron kaphatók

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

DEBRECZEN, városház épület.

Bőr árak.

Globus

tisztító-kivonat

jobban tisztít, mint minden más fémtisztítószer. I.

Borotva fölösleges! RASOL!

Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Aki pénzt akar megtakarítani!

Aki időt akar megtakarítani!

Aki bőrbetegségeknek nem akarja magát kitenni, az RASOL-lal borotválkozik!

Egy kilogramm ára (elegendő 30-szori bekenésre) helyben 2.40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco utánvétellel 20 fillérrel drágább.

Egyedüli készítő

„Rasol” Vegyipar Vállalat
BUDAPEST, VI., Váci-körút 55.

Debreczenben kapható Krausz J. Bernat fűszerkereskedőnél Piac u. 70.

Uj kézműáru üzlet.

Szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy **Simonffy-utca 2. sz.** (Városi bérház) Váray József fűszerüzlete mellett a mai kor színvonalán álló

KÉZMŰÁRU ÜZLETET

nyitottam. Mint szakember e téren igyekeztem új kézműáru üzletemet olyan kitűnő árukkal felszerelni, a mely a t. közönség igényeit teljes mértékben kielégíteni fogja, amellyel olyan összeköttetéseket létesítettem, hogy áruimat **igen mérsékelt árban** szolgálhatom ki. Állandóan nagy raktárt tartok **vászon, damasszk, kanavász, chifon, trico áruk, ág- és asztalterítők stb. árukban**, azonkívül nálam van a „**Kristály**“ **vászon** egyedüli raktára. Kérem a n. é. közönséget méltóztatásuk áruim kitűnősége és áruin olcsósága felől meggyőződést szerezni.

Tisztelettel

GOLDSTEIN SAMU

Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Uj kézműáru üzlet.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre
a legujabb

**Női divatkelmék,
Blouse selymek,**

remek kivitelű

mosó flanelek, velezek

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

**Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.**

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyujt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, valamint helybeli és vidéki pénzintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokoknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

! Megérkeztek !

Őszi és téli női kabátok és gallérok, férfi öltönyök és téli kabátok, Divatos Barchetok és Flanellek, legjobb minőségű vásznak és kanavászok jutányos árak mellett árusítatnak

havi és heti részletfizetésre

Kohn Herman

áruháza Hatvan-utca 17.

Női kelmekben dus választék.

Szolid árak!

Czégte ügynöki!

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Magyar Király kávéházamat

gyönyörű szépen, művésziesen újra festettem és egész új felszereléssel, 4 igen modern, legujabb fajtájú tekeasztallal láttam el, úgy hogy kávéházam ma látványosság számba megy.

Ünnepélyes megnyitás szerdán, szeptember 28-án **Rácz Károly teljes zenekara** közreműködésével.

Ezuttal tudatom, hogy Magyarországon és a külföld előkelő lapjait tartom s társaságok kívánságára bármilyen lapot meghozatok.

Nagy súlyt fektetek a **reggeli és ozsonna kávéra** és gondom lesz rá, hogy a t. közönség gyors és pontos kiszolgálásban részesüljön.

Nem kiméltsem sem költséget, sem fáradságot, hogy a közönség legmeszebbmenő igényét kényelem szempontjából is kielégíthessem.

Csakis kitűnő, elsőrangú kül- és belföldi borokat tartok. — Szives pártfogást kér

tisztelettel

ERŐS JAKAB,

kávés.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Fiúk, lányok, asszonyok fizetéssel **lapelárusításhoz azonnal felvétetnek.** Jelentkezhetni a kiadóhivatalban.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézműáru, férfi- és női confection, u. m. vászon, kanavász, chifon, damasszk áru, ág- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, ezibelin, barchetek és flanellek, trico áruk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Biztos kereset! Tizennégy-tizenöt éves fiúk és leányok jó keresetre tehetnek szert. Czím a kiadóban.

A **Halmágyi-féle csödből** megvett 300 drb téli kabát, 200 drb bunda, raglán, muffok és boák minden elfogadható árban eladók. **Kaiser Salamon** Hatvan-utca 2.

Jó írásu egyén iredai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czíme a kiadóban.

Akar könnyű szerrel biztos napi keresethez jutni? Adja be czímét vagy jelentkezék maga a kiadóhivatalban, hol minden közelebbit megtud.

Iroda szolgálai állást keres kiszolgált, nős, gyermektelen altiszt. Óvadék képes. Czíme a kiadóban.

Házvezetőnőnek, gazdasszonynak esetleg házi-kisasszonynak nagyobb gyermekek mellé, ahol a háziasszony segítségére volna, kitűnően főz, a külső és belső gazdálkodáshoz is ért, esetleg pusztára is elmegy. **K. Mariska** Debreczen, Darabos utca 57.

„Barát ital“

gyomorlikör készítményem a legkitűnőbb étvágyat hozó **gyomortisztító**, az emésztést elősegíti, igen jóízű és gyorsan ható, naponta két pálinkás pohárral elegendő.

Régi gyomor baj székrekedés és hideglelés ellen csakis ez segít.

Egy üveg ára **40** és **80** krajczár. Kapható a készítőnél levélbeni megrendelésre postán.

Czím: **Zenke Zoltán, Szeged.**

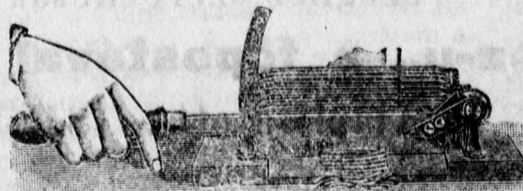
Kereskedők ismét elárúsításra nagy engedményt kapnak

Kapható Debreczenben: Kontsek Géza, Parti Ferencz, Geréby Fülöp utóda, Váray József, Gyarmaty József urak fűszer üzletében. — **H.-Böszörményben:** Szabó Sándor, **H.-Szoboszlón:** Körner Béla, **H.-Hadházon:** Horovitz Mórítz fűszer üzleteiben.

Utazó és helyi ügynökök felvétetnek.

Világujdomság !

Minden háztartásban nélkülözhetetlen a

„MENAGE“ laskavágó-gép,

mely a képzelhető legvékonyabb leveslaskát és minden más alakú laskát teljesen egyenlő nagyságban, gyönyörű, tetszetős formában vágja.

Uj, hasznos és érdekes konyha szerszám.

Kapható minden jobb vaskereskedésben és a gyárosnál

Holländer Józsefnél **KOLOZSVÁR,**

Hosszu-utca 15. szám.

Ára 7 korona 50 fillér.

Honi ipar !

Magyar szabadalom
31.015. sz.

Minden művelt államban szabadalmazva.

Ára 7 korona 50 fillér.

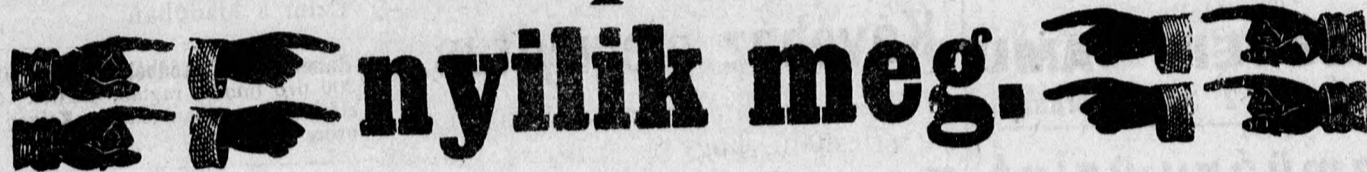
Ára 7 korona 50 fillér.

KOCH TESTVÉREK **DEBRECZEN,** PIACZ-UTCZA 51. = CSANAK-HÁZ. =

Budapest legnagyobb férfi-, fiu-, leányka- és
gyermekruha áruházának debreczeni fióküzlete

A berendezési munkálatok késedelme miatt csak

a napokban

 nyílik meg.

Az első nap bevételeinek tiszta jövedelmét a
Debreczen sz. kir. város részére beszerzendő mentő kocsi
javára adományozzuk.

Be van bizonyítva, hogy
férfi-, fiu- és leányka ruhák
legalkalmasabban

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító
cégnél szerezhetők be.

Piacz-u., a főpostával szemben.

Alapított: 1845-ben.